

Yükseköğretim Kurumlarında Kültürel İletişim Aracı Olarak Ortak Dil Öğrenme Modeli

Z. Zuhal GÜVEN

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, SBBF, Dilbilim Bölümü,
zguven@erbakan.edu.tr

Makale Bilgileri

Makale Geçmişi

Geliş:

03.04.2019

Kabul:

23.07.2019

Yayın:

30.07.2019

Anahtar

Kelimeler:

Kültürlerarası
iletişim
Tandem
Yükseköğretim
Uluslararası
öğrenciler
Yabancı dil eğitimi

ÖZET

Çeşitli sebeplerden dolayı Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısı giderek artmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının daha uluslararası hale gelmesi, üniversitelerde uluslararası öğrenci hareketliliğinin artması, yabancı öğrencilere Türkçe öğretiminin yaygınlaşması ve Türk öğrencilerin birden fazla yabancı dil öğrenme ihtiyacı yükseköğretim kurumlarında yabancı dil eğitimine farklı açılardan bakmak, çağdaş yöntemlerin kullanıldığı araştırmalar yapmak ve yeni şeyler söylemeyi gerektirmektedir. Bu hususlardan hareketle, bu çalışma kültürlerarası iletişimde yabancı dil öğretiminin rolü, önemi ve işlevi üzerinde durmanın yanı sıra bu alanda kullanılabilir çağdaş bir dil öğrenme modeli hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Yurtdışı alanyazında Tandem olarak adlandırılan uygulama, bu çalışmada terimin daha anlaşılır olması için Ortak Dil Öğrenme Modeli (ODÖM) olarak ele alınmıştır. Özerk yabancı dil öğrenme yöntemlerinden biri olan ODÖM farklı anadili konuşan iki kişinin birbirlerinin dillerini öğrenmeye ve kendi dillerini öğretmeye çalışmaları; bunu yaparken aynı zamanda birbirleri ile kültür alışverişinde bulunmaları şeklinde tarif edilebilir. ODÖM sosyal iletişime dayalı bir öğrenme modeli olduğu için tarafların yüz yüze veya internet üzerinden birlikte zaman geçirmeleri gerekmektedir. Giderek uluslararasılaşan yükseköğretim kurumlarında kültürlerarası iletişime ve yabancı dil öğrenimine katkısı olacağı düşünülen ODÖM hakkında yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmış ve ikincil derecede dokümanlar incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda genellikle bir dil öğrenme modeli olarak uygulanan ODÖM’ün daha sistemli hale getirilerek bir program dâhilinde ele alınmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Language Learning Partnership as a Means for Intercultural Communication in Higher Education Institutions

---

Article Info

Article History

Received:

03.04.2019

Accepted:

23.07.2019

Published:

30.07.2019

Keywords:

Intercultural
communication
Tandem
Higher education
International
students
Foreign language
education

ABSTRACT

Due to various reasons, the number of international students has risen gradually in Turkey. In the field of foreign language education in higher education, new research from different perspectives is required owing to the facts that the higher education institutions have become more internationalised; international student mobility has increased; teaching Turkish as a foreign language has become more widespread; and Turkish students need to learn more than one foreign language. Based on these points, the study aimed to present some information about a contemporary language learning model that could be used in higher education institutions, and the role, function and significance of foreign language education in intercultural communication. The language learning model, which is called TANDEM in literature, was discussed as Language Learning Partnership Model in this study to clarify the term in the minds of Turkish readers. One of the autonomous language learning methods, TANDEM can be defined as a learning activity in which two learners with different native languages try to learn each other's language and teach their own while sharing their cultural practices as well. As it is a social learning activity, partners have to spend time together either face to face or through the Internet in this model. A qualitative research method, document analysis, was used and the secondary sources were referred to in the study about TANDEM, which is thought to contribute to foreign language education and intercultural communication in the growing number of internationalized universities. As a result of the data obtained in the study, some recommendations were made particularly on the systematic application of TANDEM as a part of education program.

GİRİŞ

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sayısı giderek artmaktadır (YÖK, 2018a). Eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırları aşarak uyuğu dışında bir ülkede öğrenim gören kişiler uluslararası öğrenci olarak tanımlanmıştır (UNESCO, 2019). Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi sonucunda iletişim kanallarının ve bilgiye ulaşma yollarının çeşitlenmesi gibi etmenlerin yanı sıra son yıllarda yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik değişimlerin bu artışa neden olduğu düşünülebilir. Çeşitli nedenlerden dolayı ülkelerarası insan hareketliliğinin hızlanması ve yaygınlaşması kültürlerarası iletişim, etkileşim ve diyalog konularını ön plana çıkarmıştır (Kartarı, 2001). Üniversitelerde farklı ülke ve kültürlerden gelen öğrencilerin ortak bir yaşam alanı oluşturulabilmesi için gerekli koşullardan biri olan dil eğitiminin önemi çeşitli araştırmalarda dile getirilmiştir (Gündoğdu vd., 2016: 38; Vural Yılmaz, 2017: 654; Erişti, Polat ve Erdem, 2018: 369).

Dil ve kültür arasındaki bağ ve etkileşim yabancı dil eğitiminde önemli bir yer tutar. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’nda yabancı dil öğrenmenin amacı hem dilbilimsel hem de sosyal açıdan dili uygun kullanmak olarak belirtilmiştir (Council of Europe, 2001). Yabancı dil öğrenmenin kültürel boyutu açısından bakıldığında, öğrenciler bir anlamda kültürel değerlerin de aktarıcısı olarak görülmektedirler (Byram, 1997: 21; Byram ve Zarate 1997: 11). Liddicoat ve Scarino (2013) kültürlerarası perspektifte yabancı dil öğrenimini ele aldıkları çalışmalarında bireylerin karşılıklı olarak anlam aktarımları ve yorumlamalarında anahtar rol oynayan kültürü anlamının ve bunun dil öğretimine uygulanmasının önemini ortaya koymuştur.

YÖK tarafından yayınlanan *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022* başlıklı raporda Türk üniversitelerinin yurtdışında tanınırlığının ve kalitesinin artması birinci temel amaç olarak yer almaktadır (YÖK, 2017: 47). Üniversitelerde uluslararası öğrenci hareketliliğinin artması, yabancı öğrencilere Türkçe öğretiminin giderek daha önemli hale gelmesi ve Türk öğrencilerin de birden fazla yabancı dil öğrenme ihtiyacı farklı yöntemlerin kullanıldığı araştırmalar yapılmasını gerektirmektedir. Bir diğer deyişle, yabancı dil öğretimi alanında ürün ve sonuç odaklı işlevsel yöntemlerin kullanımı üzerine hem çok yönlü hem de kapsamlı araştırmalara ivedilikle ihtiyaç vardır. Bu hususlardan hareketle, bu çalışma kültürlerarası iletişimde yabancı dil öğretiminin rolü, önemi ve işlevi üzerinde durmanın yanı sıra bu alanda kullanılabilecek çağdaş bir yaklaşım olan Ortak Dil Öğrenme Modeli hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

1. Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmış ve ikincil derecede dokümanlar incelenmiştir. Araştırılmak istenen konu hakkında bilgi sağlayan her türlü yazılı materyale doküman denilmekte ve asıl kaynak ile yazar arasına aracılardan girdiği kaynaklar da ikincil derecede dokümanlar olarak adlandırılmaktadır (Bailey'den aktaran Balcı, 2001: 205).

2. Bulgular

Mevcut bilgiye ulaşmak ve yenilerini üretmek için en elverişli ortamlardan biri olan ve giderek uluslararasılaşan üniversitelerde kültürlerarası iletişim aracı olarak kullanılabilir bir yabancı dil öğrenme modelini konu edinen bu çalışmada elde edilen veriler aşağıda sunulmuştur.

2.1. Kültürlerarası İletişim ve Yabancı Dil Becerileri

Kültürlerarası iletişim, farklı sosyal yapılardan insanların birbirleriyle iletişime geçme biçimlerini ele alır (Levine ve Adelman, 1993). Haslett (1989: 20) kültür ve iletişimin eş zamanlı edinildiğini ve birisi olmadan diğerinin de olamayacağını ifade eder. Kültür ve iletişimin bu denli etkileşim içinde olmasında dil önemli bir yere sahiptir. Bu noktadan bakıldığında, dilin bir kültürün dünya görüşünü ifade ettiği bir araç olduğu söylenebilir. Tıpkı kültür gibi, dil de öğrenilir; düşünceleri, değerleri, inançları ve algıları aktarmada işlevseldir (Pennington, 1985: 33).

Kültürlerarası iletişim çerçevesinde ele alındığında, yabancı dil öğreniminin farklı kültürleri anlama, olaylara ve olgulara farklı kültürden bakma gibi imkânlar sağladığına dikkat çekilmektedir (Logie, 2004: 178-179; Aktaş, 2004: 54). Farklı bir dil öğrenirken, yalnızca o dilin yapısal özellikleri değil, aynı zamanda o dili konuşan ulusun kültürü ve tarihinin de öğrenilmesi tavsiye edilmektedir (Çakır, 2011: 248; Genç ve Bada, 2005: 81; Kramsch, 1993: 205; Kramsch, 2003: 86). Özellikle bilim ve teknolojide yaşanan gelişmeler sonucunda değişen koşullar 21. yüzyılda bireylerin eğitimi konusunda yeni beceriler kazanmalarını da gerekli kılmaktadır. Ana dilin dışında diğer dilleri ve kültürleri öğrenmek bu beceriler arasında yer alır (Trilling ve Fadel, 2009). Üniversite eğitiminin ardından öğrencileri giderek uluslararası hale gelen bir iş dünyasının bekliyor olması da 21. yüzyılın gerçeklerinden biridir. Bilgi ve bilişim teknolojilerine dayalı günümüz dünyasında bireylerin işbirliği ve dayanışma içinde başka kültür, inanç ve hayat tarzına sahip insanlar ile karşılıklı saygı, güven ve şeffaflığa dayalı bir iletişim kurabilmeleri için birden fazla yabancı dil bilmeleri gerekmektedir (Kivunja, 2005: 7). Bir kültürün tanınmasında ve aktarılmasında dilin çok önemli araç olması dil ve kültürü birbirinden

ayrılmaz iki parça haline getirmektedir. Öğrenilen dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olmak ve o kültüre uygun iletişim becerileri sergilemek kişiler arası mesajları gerek doğrudan gerekse dolaylı olarak anlamada ve iletmede önemli rol oynar (Cutshall, 2012; Schulz, 2007).

Yabancı dil öğreniminde kültürel öğelerle desteklenmesi öğrencilerin diller ve kültürler arasında karşılaştırmalar yapmalarına olanak sağlayarak hem kendi ülkesindeki hem de diğer ülkelerdeki farklı kültürden insanlarla bir arada yaşayabilme becerileri kazanmalarına da yardımcı olur (Cutshall, 2012). Kültürel öğeler arasındaki ilişkileri kavramak, gerçek dünyada karşılarına çıkabilecek sorunlarla başa çıkabilmek, sınıfın dışında da yabancı dilde iletişim kurmak ve bunların kazandıracağı özgüven gibi pek çok bilişsel, duyuşsal ve sosyal davranış yabancı dil bilgisi ile bağlantılıdır denilebilir.

Yabancı dil öğretimi/eğitimi geniş anlamda özerk öğrenme, üst düzey öğrenme becerileri ve hayat boyu öğrenme yetisine sahip olma gibi özellikleri kapsamaktadır. Bireylerin bilgi ve bilişim çağı olarak adlandırılan 21. yüzyıla ayak uydurabilmesi için çok önemli olan bu özelliklerin kazanılmasında yabancı dil öğrenmek hem araç hem de amaç olarak önemli rol oynamaktadır. Tüm bu noktalar dikkate alındığında kültürlerarası iletişim ortamının oluşturulmasında yükseköğretim kurumları fırsatlar yaratabilir. Giderek yaygınlaşan uluslararası öğrenci hareketliliği bu bağlamda çeşitli açılardan incelenebilir.

2.1. Yükseköğretim Kurumlarında Kültürlerarası İletişimde Çağdaş Bir Yöntem: Ortak Dil Öğrenme Modeli (ODÖM)

Yabancı dil öğrenmek bireylerin zihinsel ve sosyal gelişimlerinde önemli etkiler yapar. Anadili ediniminden farklı bir süreç gerektirdiği için yabancı dil öğretimi/öğrenimi çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Özellikle teknoloji alanında yaşanan hızlı ilerlemeler ve yeniliklerin iletişim alanında yarattığı önemli etkiler bilgi edinme ve öğrenme yollarını da etkilemiş ve zaman ve mekân kısıtlaması olmadan öğrenebilme imkânı eğitimde farklı yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılmasına yol açmıştır. Bu yeni öğrenme anlayışının en önemlilerinden biri olan özerk dil öğrenme yaklaşımı da alan yazında önemli ölçüde ele alınmıştır (Benson, 2007; Dickinson, 1995; Holec, 1981, Little, 2009). Özerk öğrenme yaklaşımı öğrencinin kendi öğrenme hedeflerini belirleyerek, öğrenme içeriklerini ve yöntemlerini seçtiği, öğrenme sürecini izleyip denetlediği bir süreçten oluşmaktadır (Holec, 1981: 3). Bu süreç içinde öğrenciler eleştirel düşünme, bağımsız karar alma ve harekete geçme gibi tutum ve davranışlar kazanırlar. Öte yandan, özerk öğrenme bireyin diğer insanlardan tümüyle kopuk olduğu, tek başına ilerlediği bir süreç değildir. Bu öğrenme ortamında, öğrenciler ihtiyaç duydukları bilgiyi diğer insanlardan alabilir; ikili çalışmalar veya grup çalışmaları yaparak diğerleri ile birlikte öğrenme

süreci yaşayabilirler Little (2009: 224). Geleneksel sınıf ortamının dışında zaman, mekân ve mesafe sınırları olmadan yabancı dil öğrenmeyi hayatın bir parçası haline getiren bu yöntemin günümüzde uygulanması ilerleyen teknolojinin yardımıyla daha kolay ve keyifli hale gelmiştir.

Özerk yabancı dil öğrenme yöntemlerinden biri olan Ortak Dil Öğrenme Modeli (ODÖM) farklı iki anadili konuşan kişinin birbirlerinin dillerini öğrenmeye ve öğretmeye çalışmaları; bunu yaparken aynı zamanda birbirleri ile kültür alışverişinde bulunmaları şeklinde tarif edilebilir. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde ODÖM olarak ifade edilecek bu öğrenme modeli yabancı dilde yazılan kaynaklarda *Tandem Learning* olarak karşımıza çıkmaktadır (Calvert, 1999; Cziko, 2004; Elia, 2006). Fransızca kökenli bir kelime olan *Tandem* Türkçe'de *iki kişilik bisiklet; iki kişilik yamaç paraşütüyle yapılan uçuş* gibi anlamlar taşır (TDK, 2019) ve iki kişinin birlikte yaptığı herhangi bir öğrenme sürecini tanımlar.

Bu öğrenme modelinin temeli karşılıklı öğrenme ilkesine dayanır. İstenilen hedefe ulaşabilmek için tarafların birbirlerine destek olmaları gereklidir. Birlikte gerçekleştirilen bu öğrenme sürecinde her iki dil için de eşit zaman ayrılması ve her iki tarafın da eşit ölçüde kazanımlar elde etmesi beklenir. Bu öğrenme etkinliğinde yer alan kişiler hem öğrenci hem de öğretmen konumunda oldukları için iki ayrı sorumluluk taşırlar. Bu nedenle sadece öğrendikleri dili çalışmakla kalmaz aynı zamanda kendi dillerini öğretmek için de hazırlık yaparlar. Her iki taraf da karşısındakinin öğrenmesi veya öğrenmemesinde pay sahibi olduklarının bilinci içindedirler. Ayrıca her iki taraf kendileri de dil öğrendiği için karşısındakinin halinden anlayarak olası beklentiler ve sorunlar hakkında fikir sahibidirler. Bu nedenle kendi dilini öğrettiği arkadaşına daha anlayışlı, sabırlı ve duyarlı tepkiler verebilmektedirler.

ODÖM' ün bir diğer önemli özelliği öğrenci merkezli olmasıdır. Bu modelde öğrenciler kendi öğrenme süreçlerinden de sorumlu oldukları için neler öğrenmek istedikleri, ne tür yardım ve yönlendirmelere ihtiyaç duydukları gibi konularda karşısındaki öğrenci ile doğrudan iletişime geçebilmektedirler. Her öğrenci kendi dilinde bir bakıma uzman olduğu için karşısındaki öğrencinin ilgi duyduğu alanlarda materyal bulma, hatalarını düzeltme ve çeşitli önerilerde bulunma gibi öğretim etkinlikleri gerçekleştirebilmektedirler.

ODÖM sınıf içi bir etkinlik değildir. Yabancı dilin konuşulduğu televizyonları izlemek, gazete, dergi, kitap okumak, internet vasıtasıyla çeşitli iletişim ortamları yaratmak veya mektup arkadaşı ile yazışmak gibi çeşitli yollarla öğrenmeyi desteklemek ve sağlamlaştırmak amacıyla hizmet eden bir yöntemdir. Öğrenciler profesyonel öğreticiler olmadıkları için, öğrenme hedeflerini belirlemek, uygun yöntemleri seçmek, doğru materyalleri kullanmak ve değerlendirme yapmak gibi gereklilikleri yerine

getirmede zorlanabilirler. Bu nedenle gerek hissettiklerinde uygun kaynaklardan yardım almaları öğretim sürecinde karşlarına çıkacak sorunları çözmelerine yardımcı olacaktır.

İlk kez 1800'lü yılların başlarında İngiltere'de karşılıklı öğrenme programının bir parçası olarak karşımıza çıkan ODÖM bugünkü şekliyle bir dil öğrenme modeli olarak 1960'lı yıllarda Almanya'da yaşayan farklı kültürlerin tanışması ve bir arada yaşayabilmesi amacıyla geliştirilmiştir (Calvert, 1992). Zaman içinde farklı dilleri konuşan üniversite öğrencilerinin ve çeşitli amaçlarla yabancı ülkelerde bulunan kişiler ile o ülke insanların karşılıklı olarak dil ve kültür alışverişi yapabilmelerine katkıda bulunan bu model daha sonra elektronik ortama taşınarak internet üzerinden de uygulanmaya başlamıştır (Calvert, 1999; Cziko, 2004). Türkiye'de bu öğrenme modeli Tandem Programı (İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2019), Tandem Koordinatörlüğü (Ege Üniversitesi, 2019), Tandem Dil Öğrenme Ortaklığı (ODTÜ, 2019) gibi birimlerde karşımıza çıkmaktadır. Üniversitelerin sayfalarından edinilen bilgiye göre farklı ana dil konuşan öğrencilerin birbirlerinin dilini öğrenmelerine rehberlik edilmektedir. Bu öğrenme modeli üzerine alan yazında yapılmış araştırmalara bakıldığında, internet temelli yabancı dil öğrenme ortaklığı üzerine yapılmış az sayıda çalışma olduğu görülmüştür (Kızıltan, 2012; Sarı, 2018; Şengül, 2017; Şengül, 2018).

ODÖM tek başına bir öğrenme yöntemi olmaktan ziyade özerk yabancı dil öğreniminin bileşenlerinden biri olarak görülmektedir. Bu bağlamda ODÖM bir bakıma yabancı dilde yazılmış (gazete, dergi, kitap, vb.) metin okumak, televizyon izlemek, radyo dinlemek, internet vasıtasıyla olabildiğince kaynağa ulaşmak ve anadili konuşucuları ile posta, SKYPE ya da benzeri yollarla iletişim kurmak gibi yöntemlere benzer bir işlev görmektedir. Ancak ODÖM farklı dil ve kültüre sahip iki kişinin beraber çalışarak birbirlerinin dilini, karakterlerini ve kültürlerini öğrenmelerine ve dil öğrenmenin dışında birbirlerine yardımcı olabilecek başka bilgileri de paylaşmalarına imkân tanınması ile diğer özerk öğrenme yöntemlerinden ayrılmaktadır (Little ve Brammerts, 1996: 10).

Bu modelin uygulanmasında bireyler yaşadıkları yere bağlı olarak hem yüz yüze hem de telefon, e-mail, çeşitli sosyal medya araçları veya SKYPE gibi telekomünikasyon uygulamaları vasıtasıyla iletişime geçebilirler. Teknolojinin gelişimi ve değişiminin yansması olarak özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren çeşitli görsel ve işitsel araç kullanımının yabancı dil öğreniminde son derece başarılı sonuçlar verdiği bilinmektedir (Murray, 2000; Bax, 2003; Beatty, 2003; Güneyle, Birikim ve Perkan, 2009; Livingstone, 2012). Bu nedenle yabancı dil öğreniminde özellikle SKYPE uygulamasının yabancılar ile doğrudan iletişime geçmede sorun yaşayan öğrencilere çok önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Elia, 2006).

2.3. ODÖM Uygulama Örnekleri

ODÖM sosyal iletişime dayalı bir öğrenme modeli olduğu için tarafların yüz yüze veya internet üzerinden birlikte zaman geçirmesi önemlidir. Harcanan emek ve zamanın verimini artırabilmek için etkinliklerin seçiminde öğreticiliğin yanı sıra ilgi çekicilik ve eğlendiricilik gibi özellikler de dikkate alınmalıdır. Bu modelin uygulanmasında kullanılabilir çeşitli etkinliklere örnek olarak şunlar verilebilir:

- 1) *Sohbetler*: Yüz yüze veya internet üzerinden doğaçlama gerçekleştirilecek sohbetlerin yanı sıra daha önce belirlenmiş konularda (örneğin güncel bir haber, piyasaya yeni sürülmüş bir film veya kitap hakkında) görüş alışverişi yapılabilir.
- 2) *Sunumlar*: Sevilen uğraşlar, kültürel tanıtımlar, kitap veya film özetleri gibi konularda sunum yapılabilir. Sunumların yazılı özeti ya da video kaydı daha sonra çalışmak üzere verilebilir.
- 3) *Çeşitli oyunlar*: Özellikle kelime ve cümle üretme üzerine hazırlanmış *Scrabble*¹ ve benzeri çeşitli kart oyunları kelime öğrenimi ve sözdizim çalışmalarında faydalı olabilir. Benzer şekilde televizyonlarda yer alan *Kelime Oyunu*² gibi yarışma programlarından esinlenerek hazırlanmış oyunlar kelime öğrenme ve hatırlamada yardımcı olabilir. Ayrıca *Adam Asmaca*³ ve *İsim, Şehir, Bitki, Hayvan*⁴ gibi yazarak oynanan oyunlardan yararlanmak da mümkündür.
- 4) *Şarkı, şiir ve tekerleme ezberleme*: Tekrar ve ezber alıştırmaları yabancı dil öğreniminde önemli bir yer tuttuğu için bu çalışmalar şarkı, şiir ve tekerlemelerin ezberlenmesi ile daha eğlenceli bir hale gelebilir.
- 5) *Uğraşı ve etkinlik paylaşımı*: Fotoğraf çekme, spor yapma, bisiklete binme, yemek pişirme, müzik aleti çalma veya resim yapma gibi uğraşları taraflar birlikte yapabilir. Bu tür

---

¹ Kare tahta üzerindeki kutucuklara harfleri anlamlı şekilde dizme esasına dayalı bir oyun.

² Puan karşılığında alınan harfleri kullanarak açıklaması yapılan kelimeyi bulmak üzerine kurulu bir oyun.

³ Taraflardan birinin aklından geçirdiği kelimeye yer alan harf sayısı kadar çizgi çizmesi ve diğer tarafın harfleri tahmin ederek o kelimeyi bulmaya çalışması; bulamadığı her harf karşılığında bir organının çizilmesi yoluyla asılan bir adam haline gelmesi üzerine kurulu bir oyun.

⁴ Kura ile çekilen bir harfi baş harf olacak şekilde kullanarak oyuncuların isim, şehir, ülke, hayvan, bitki gibi varlıkların isimlerini yazmasına dayalı bir oyun.

etkinlikler hem kelime öğrenimi hem de üzerinde konuşulacak konu çeşitliliği açısından faydalı olabilir.

- 6) *Yarışma programları*: Öğrencilerin dil seviyeleri dikkate alarak hazırlanmış sorulardan oluşan *Kim Milyoner Olmak İster*⁵ gibi yarışma programlarından esinlenerek hazırlanmış etkinlikler öğrencilerin dil öğrenmelerini eğlenceli hale getirebilir.
- 7) *Bilgisayar/cep telefonu oyunları*: Öğrencilerin hedef dile maruz kalmalarını sağlayacak oyunların yanı sıra kelime veya cümle üretme gibi oyunlar kelime öğrenmenin yanı sıra sözdizim pekiştirmede yardımcı olabilir.
- 8) *Geziler*: Şehir içi veya şehir dışı, günübirlik veya daha uzun süreli geziler, müze, ören yeri ya da tarihi eserlerin ziyaret edilmesi öğrencilerin birlikte geçirdikleri zamanı sadece dil öğrenimi değil aynı zamanda kültür paylaşımı olarak değerlendirmelerini sağlayabilir. Yabancı öğrenci bu etkinlikte kendi ülkesindeki benzer yerler hakkında fotoğraf, video ve benzeri destek materyaller ile sanal gezi yaptırabilir.
- 9) *Film izleme*: Başlangıç seviyesinde öğrencinin kendi dilinde alt yazılı, biraz ileri düzeyde hedef dil alt yazılı ve daha ileri düzeyde alt yazısız film izleme konuşma ve dinleme becerilerinin gelişiminde çok etkili olabilir.
- 10) *Özel günlerin kutlanması*: Farklı iki anadili konuşucusunun toplumuna özel günlerin tanıtılması ve drama ya da benzetim yöntemiyle karşılıklı olarak canlandırılması öğrenilen yabancı dilin kültürünü tanımaya katkıda bulunabilir.
- 11) *E-posta veya sosyal medya araçlarıyla yazışma*: Yüz yüze geçirilen zamanın ardından çeşitli haber, bilgi, fotoğraf ve videoları paylaşarak iletişimi devam ettirmek öğrenme sürecini keyifli hale getirebilir.

3. Tartışma

İletişim ve ulaşım alanındaki ilerlemeler sonucunda meydana gelen sosyal, kültürel, siyasal, ekonomik ve beşeri ilişkilerdeki değişimleri makro düzeyde pek çok ülkede görmek mümkündür. Bu değişimler eğitim alanına

---

⁵ Çoktan seçmeli 12 tane soru ile üç joker hakkından oluşan ve tüm soruları bilen yarışmacının bir milyon TL kazandığı bir televizyon yarışma programı.

da yansımış ve yükseköğretimde uluslararasılaşma ülkelerin hedefleri arasında yer almıştır. Dünyada ve Türkiye’de kendi ülkeleri dışındaki ülkelere eğitim amacıyla giden ve bu ülkelerin eğitim kurumlarında kayıtlı olan uluslararası öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD, 2018: 219) tarafından yayımlanan verilere göre, uluslararası öğrenci sayısı 1999 yılında 2 milyondan 2016 yılında 5 milyona çıkmıştır. Uluslararası öğrenciler daha iyi eğitim almak, beşeri ve sosyal sermayeyi artırmak, gidilen ülkenin ekonomik performansının veya siyasi istikrarının yüksek olması ya da kültürel olarak kendini yakın hissetmek gibi nedenlerden dolayı diğer ülkelere gitmektedirler (Kitsantas, 2004; Nyaupane, Paris ve Teye, 2010; Weisser, 2016). Avrupa Topluluğu üyesi ülkeler arasındaki hareketlilik üzerine yaptığı araştırmada Weisser (2016) bilgi ve beşeri sermayenin önemine dikkat çekerek, bilgi temelli ekonomilerin ilerlemesi arttıkça uluslararası öğrenci hareketliliğinin de hızlanacağını bu nedenle ülkelerin gelecekteki iş gücünün beyinlerini oluşturacak bireyleri yetiştirmeye odaklanmaları gerektiğini ileri sürmüştür.

Ülkemizde yükseköğretim kurumlarında eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı 2013-2014 öğretim yılında 48.183’den (YÖK, 2018a) 2017-2018 öğretim yılında 125.138’e ulaşmıştır (YÖK, 2018b). 2000-2001 öğretim yılında 16.656 olan uluslararası öğrenci sayısında görülen artışın Türkiye’nin uluslararası alanda daha tanınır hale gelmesi, üniversitelerin tanıtımı için Ekonomi Bakanlığı’nın destek vermesi ve çeşitli burslar yoluyla uluslararası öğrencilerin desteklenmesi gibi nedenlere bağlı olduğu düşünülmektedir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2015: 30). Ayrıca son yıllarda YÖK ve diğer ilgili kuruluşların uluslararasılaşmaya yönelik belirledikleri stratejik plan, rapor ve yol haritaları da bu sürecin hızlanmasında etkili olmuştur (YÖK 2014; T.C. Kalkınma Bakanlığı 2015; YTB, 2017).

Yükseköğretimdeki uluslararasılaşmanın artması ile birlikte Yabancılar Türkçe Öğretimi üzerine yapılan çalışmalarda da dikkat çekici bir artış olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmalarda genellikle alanda karşılaşılan sorunların analizi ya da kullanılan kaynak ve yöntemlerin incelenmesi üzerinde durulmuştur (Bülbül ve Güven, 2017; Ünal, 2017; Büyükkız ve Çangal, 2016; Erçi, Derman ve Bardakçı, 2016; Erişti, Polat ve Erdem, 2018; Gürbüz ve Güleç, 2016; İşcan, 2011; Kalfa, 2015; Sülükçü, 2011). Bunların yanı sıra, alan yazında uluslararası öğrencilerin kültürel ve sosyal iletişim kaygıları ve sorunları üzerine de çalışmalar yapılmıştır (Bozkaya ve Erdem, 2011; Özçetin, 2013; Sezgin ve Yolcu, 2016). Konya Necmettin Erbakan Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin üniversite ve kent hayatına uyumları üzerine yapılan kapsamlı bir araştırmada uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye yerleştikleri zaman karşılaştıkları sorunların başında %60 ile dil, %27 ile kültürel farklılıklar ve %26 ile yalnızlık geldiği tespit edilmiştir (Yardım, Kahraman ve Alkın, 2018:

63). İleri düzey Türkçe bilgisine sahip yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları kültürel dil unsurları üzerine yaptıkları çalışmada Seymen ve Tok (2015) en çok zorlanılan konuların deyim, kinaye, ad aktarmaları ve tevriye olduğunu tespit etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin kültürlerarası iletişim durumları üzerine yapılan bir diğer çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin kültürleşme tutumlarından ağırlıklı olarak bütünleşme tutumunu benimsedikleri ve bunun için ev sahibi medyayı kullandıkları tespit edilmiştir (Gülner, 2011).

Yükseköğretimde uluslararasılaşma hedefleri ve giderek artan yabancı uyruklu öğrencinin Türkçe öğrenme gerekliliği dikkate alındığında, çağa uygun öğretim yöntem ve tekniklerine dayalı eğitim uygulamalarına olan ihtiyaç ön plana çıkmaktadır. Günümüzde sınıf ortamında öğretmeni merkeze alan geleneksel eğitim yaklaşımdan uzaklaşarak teknolojinin de yardımıyla hayatın her anına yayılabilen öğrenci merkezli yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması gereklidir. Bu bağlamda özerk öğrenme yaklaşımına dayalı yeni uygulamalardan biri olan ODÖM bir öğrenme modeli olarak umut vaat etmektedir (Calvert, 1999; Cziko, 2004; Elia, 2006; Little ve Brammerts, 1996; Kızıltan, 2012; Şengül, 2017; Şengül, 2018).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Üniversitelerde eğitim gören uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenmelerine, Türk öğrencilerin de yabancı dil öğrenmelerine katkıda bulunacak bir öğrenme modeli olan ODÖM kültürlerarası iletişim kurulmasında da önemli etkiler yapabilir. İçinde yaşadığımız yüzyılın koşulları dikkate alındığında bireylerin birden fazla yabancı dil öğrenmesi ve diğer ülkelerin kültürlerine açık olması önemli sosyal beceriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğası gereği sahip olduğu dil becerisi nedeniyle diğer canlılardan ayrılan insanın kendi anadilinden başka dilleri de öğrenebilmesi için o dile çeşitli yollarla maruz kalması gerekmektedir. Uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerini üniversitelerin dil eğitim merkezlerinde verilen eğitim olanakları ile sınırlı bırakmak yerine, Türk öğrencilerle bir araya gelerek birbirlerine anadillerini öğretmeye çalışmalarına imkân sağlamak her iki anadili konuşucusu için faydalı olabilir. Bu dil öğrenme sürecine planlı bir şekilde dâhil edilecek kültürel bilgi aktarımlarının aynı sosyal ortamı paylaşan bireyler için farklı bir zenginlik yaratması mümkün görünmektedir.

Yurtdışında Tandem olarak adlandırılan bu dil öğrenme modeli özellikle Avrupa Topluluğu ülkelerindeki üniversitelerde yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bilişim teknolojisindeki ilerlemeler sayesinde e-Tandem olarak farklı ülkelerde yaşayan insanlar tarafından internet ortamında da gerçekleştirilen bu öğrenme modeli ülkemizde Orta Doğu Teknik

Üniversitesi (2019), Ege Üniversitesi (2019) ve İstanbul Bilgi Üniversitesi (2019) gibi yükseköğretim kurumlarında farklı anadili konuşucularını bir araya getiren bir etkinlik şeklinde uygulanmaktadır. Bu öğrenme modelinin etkinliğin ötesine geçebilmesi için bir sistem içinde belirli kurallara bağlı bir program şeklinde uygulanması emek ve zaman tasarrufu sağlayacaktır.

ODÖM hayat boyu öğrenme, özerk öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, teknoloji destekli öğrenme gibi çeşitli çağdaş öğrenme yaklaşımlarını içermektedir. Bu öğrenme modelinin uygulanmasında hedef, içerik ve sürecin belirlenmesi; belirli aralıklarla öz değerlendirme veya akran değerlendirme gibi yöntemlerle sürecin değerlendirilmesi; bir başka deyişle izlenice oluşturulması önemlidir. Sınıf içi eğitim modelleri kadar sıkı ve ayrıntılı bir şekilde olmasa da genel hatlarıyla Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı dikkate alınarak hazırlanmış öğrenme adımlarının belirlenmesi zaman ve emeğin verimli bir şekilde harcanmasını sağlayacaktır. Bu amaçla, farklı dilleri öğrenmek isteyen kişilere internet siteleri, elektronik posta veya sosyal medya gibi araçlar vasıtasıyla çeşitli öneri paketleri sunmak faydalı olabilir. Bu paketlerde öğrencilerin dil öğrenme süreçlerini kolaylaştıracak etkinlik, kaynak ve materyal önerilerinin yanı sıra daha önce bu yöntemi denemiş öğrencilerin deneyimleri yer alabilir.

Yabancı dil öğrenmek ilgi, merak, süreklilik ve etkileşim gerektiren bir süreçtir. Bu nedenle, yükseköğretim kurumlarında ODÖM uygulaması yapan birimlerin oluşturulması, yaygınlaştırılması ve bu birimlerin gerek kurum içi gerekse kurum dışı ilgili birimler ile işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışmalar yaparak öğrencilere rehberlik etmesi öğrenme hedeflerine ulaşmada önemli katkıda bulunacaktır. Ayrıca, ODÖM üzerine farklı disiplinler tarafından ya da disiplinler arası yapılacak bilimsel çalışmalar ve araştırma projeleri konunun çeşitli yöntemlerle incelenmesini sağlayacağı için önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, T. (2004). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 45-57.
- Balçı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bax, S (2003). CALL- past, present and future. *System: An International Journal of Educational Technology and Applied Linguistics*, 31(1), 13-28.
- Beatty, K (2003) Computers in the language classroom. In D. Nunan (Edt.), *Practical English Language Teaching* (pp. 247-266). New York: Mc Graw Hill Publishing.

- Benson, P. (2007). Autonomy in language teaching and learning. *Language Teaching*, 40(1), 21-40.
- Bozkaya, M. ve Erdem A. İ. (2011). Kültürlerarası iletişim kaygısı: Anadolu Üniversitesi Erasmus öğrencileri değişim programı örneği. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(39), 29-42.
- Bülbül, A. ve Güven, Z. Z. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilbilgisel kaynaklı güçlüklerin belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(52), 83-91.
- Büyükikiz, K. K. ve Çangal, Ö. (2016). Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 1414-1430.
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Byram, M. ve Zarate, G. (1997). *The sociocultural and intercultural dimension of language learning and teaching*. Strasbourg: Council of Europe.
- Calvert, M. (1992). Working together: peddling in old idea. *Language Learning Journal*, 6, 17-19.
- Calvert, M. (1999). Tandem: a vehicle for language and intercultural learning. *Language Learning Journal*, 19, 56-60.
- Council of Europe (2001). *Common European framework of reference for language learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cutshall, S. (2012). More than a decade of standards: integrating "cultures" in your language instruction. *The Language Educator*, 7(2), 32-37.
- Cziko, G. A. (2004). Electronic Tandem language learning (etandem): a third approach to second language learning for the 21st century. *CALICO Journal*, 22, 25-39.
- Çakır, İ. (2011). Yabancı dil öğrenme ortamlarında kültürün rolü. *Milli Eğitim*, 190, 248-255.
- Dickinson, L. (1995). Autonomy and motivation a literature review. *System*, 23(2), 165-174. DOI:10.1016/0346-251x(95)00005-5
- Ege Üniversitesi. (2019). *Tandem*. 12 Ocak 2019 tarihinde <https://jfas.ege.edu.tr/tr-69/tandem.html> adresinden erişildi.
- Elia, A. (2006). Language learning in Tandem via Skype. *The Reading Matrix, 5th Anniversary Special Issue — CALL Technologies and the Digital Learner*, (6), 33.
- Erçi, A , Derman, S. ve Bardakçı, M . (2016). An error analysis on TFL learners' writings. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 695-715. DOI: 10.21547/jss.256710

- Erişti, B., Polat, M. ve Erdem, C. (2018). Yükseköğretimde uluslararasılaşma: uluslararası öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren öğretim elemanlarının öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(2), 352-375.
- Genç, B. ve Bada, E. (2005). Culture in language learning and teaching. *The Reading Matrix*, 5(1), 73-84.
- Gülнар, B. (2011). Yabancı öğrencilerde kültürleşme ve medya kullanımı. *Global Media Journal*, 2(3), 51-68.
- Gündoğdu, K., Çelik, B., Hancı Yanar, B., Yolcu, O. ve Ceylan, V.K. (2016). Türkiye’de yükseköğretimde program geliştirme bağlamında uluslararasılaşma. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 35-48.
- Güneyli, A., Birikim, Ö., ve Perkan, C. (2009). Computer use in foreign language teaching: a case study from North Cyprus. *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 37-54.
- Gürbüz, R. ve Güleç, İ. (2016). Türkiye’de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye ilişkin görüşleri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 141-153.
- Hasslet, B. (1989). Communication and language acquisition within cultural context. In S. Ting-Toomery & F. Korzeny (Eds.), *Language Communication and Culture* (pp. 19-34). Newbury Park C.A: Sage Publications.
- Holec, H. (1981). *Autonomy and foreign language learning*. Oxford: Pergamon.
- İstanbul Bilgi Üniversitesi (2019). *Tandem Programı*. 12 Ocak 2019 tarihinde <https://www.bilgi.edu.tr/tr/international/kuresel-yetenek-yonetimi-merkezi/tandem-programi> adresinden erişildi.
- İşcan, A. (2011). Yabancılar Türkçe öğretiminde suggestopediyanın (telkin yöntemi) kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, 6(1): 1317-1322.
- Kalfa, M. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin alan yeterliklerine dayalı gereksinim çözümlemesi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 241-253.
- Kartarı, A. (2001). *Farklılıklarla yaşamak: kültürlerarası iletişim*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Kızıltan, N. (2012). Teaching Turkish through teletandem. *Procedia-Social and Behavioral Science*, 46, 3363-3367.
- Kitsantas, A. (2004). Study abroad: the role of college students’ goals on the development of cross-cultural skills and global understanding. *College Student Journal*, 38(3), 441-452.
- Kivunja, C. (2015). teaching students to learn and to work well with 21st century skills: unpacking the career and life skills domain of the new learning paradigm. *International Journal of Higher Education*, 4(1), 1-11. doi:10.5430/ijhe.v4n1p1

- Kramersch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Kramersch, C. (2003). *Language and culture*. Oxford: Oxford University Press.
- Levine, D. R. and Adelman, M. B. (1993). *Beyond language: cross-cultural communication*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall Regents.
- Liddicoat, A. J. and Scarino, A. (2013). *Intercultural language teaching and learning*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Little, D. (2009). Language learner autonomy and the European language portfolio: two L2 english examples. *Language Teaching*, 42(2), 222-223.
- Little, D. and Brammerts, H. (1996). A guide to language learning in Tandem via the Internet. *CLCS Occasional Paper No: 46*. Dublin: Trinity College, Centre for Language and Communication.
- Livingstone, S. (2012). Critical reflections on the benefits of ICT in education. *Oxford Review of Education*, 38(1), 9-24.
- Logie, N. N. (2004). Yabancı dil öğretiminde kültürel becerinin oluşturulmasının önemi ve budunbilimsel boyut. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 173-180.
- Murray, D. E. (2000). Changing technologies, changing literacy communities. *Language Learning and Technology*, 4(2), 43-58.
- Nyaupane, G. P., Paris, C. M. and Teye, V. (2010). Why do students study abroad? exploring motivations beyond earning academic credits. *Tourism Analysis*, 15(2), 263-267.
- OECD (2018). *Education at a glance 2018: OECD indicators*. Paris: OECD Publishing. 8 Ocak 2019 tarihinde http://dx.doi.org/10.1787/eag-2018-en_adresinden erişildi.
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) (2019). *Tandem dil öğrenme ortaklığı*. 12 Ocak 2019 tarihinde <http://tandem.ydyom.metu.edu.tr> adresinden erişildi.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 21 Aralık 2018 tarihinde <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/2525/09525cde-886d-4f8d-b79c-6dddb86dea6d.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden erişildi.
- Pennigton, D. L. (1985). Intercultural communication. In L. A. Samovar and R. E. Porter (Eds.), *Intercultural Communication: A Reader 4th Edition* (pp. 30-39). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Sarı, Y. E. (2018). Yabancı Dil öğrenimi için teknolojiler: e-tandem ile yabancı dil öğrenimi. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 6(2), 137-148.
- Schulz, R. A. (2007). The challenge of assessing cultural understanding in the context of foreign language instruction. *Foreign Language Annals*, 40(1), 9-26.

- Seymen, H. ve Tok, M. (2015). İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları kültürel dil unsurlarının tespiti ve sınıflandırılması, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(3), 1188-1212.
- Sezgin, A. A. ve Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanities-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 417-436.
- Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde (temel seviye a1) bilgisayar destekli materyal geliştirme ve bunun öğrenci başarısına etkisi*. Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Şengül, K. (2017). Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde dil partnerliği (Tandem) yoluyla gerçekleştirilen öğretimin öğrencilerin konuşma kaygılarına etkisi. *International Journal of Language Academy, Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Özel Sayısı*, 5(2), 163-175.
- Şengül, K. (2018). Dil partnerliği (Tandem) yönteminin Türkçe öğretmeni adaylarının kültürel zekâlarına etkisi: karma yöntemli bir yaklaşım. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1086-1103.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2015), *Yükseköğretimin Uluslararasılaşması Çerçevesinde Türk Üniversitelerinin Uluslararası Öğrenciler için Çekim Merkezi Haline Getirilmesi Araştırma Projesi*. Ankara: Kalkınma Araştırma Merkezi.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2019). *Güncel Türkçe Sözlük*. 13 Şubat 2019 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TANDEM adresinden erişildi.
- Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st century skills: learning for life in our times*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- UNESCO (2019). *Glossary*. 4 Şubat 2019 tarihinde <http://uis.unesco.org/en/glossary-term/international-or-internationally-mobile-students> adresinden erişildi.
- Ünal, D. (2017). Ana dili Almanca olan Erasmus öğrencilerinin Türkçe öğrenmeye yönelik deneyimlerinin ve yaklaşımlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 26, 293-328.
- Vural Yılmaz, D. (2017). Uluslararasılaşmada alternatif bir model: kampüste uluslararasılaşma. *Social Sciences Studies Journal*, 3(8), 648-657.
- Weisser, R. (2016). Internationally mobile students and their post-graduation migratory: an analysis of determinants of student mobility and retention rates in the EU. *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, No. 186, Paris: OECD Publishing.
- Yardım, M., Kahraman, Ü. M. ve Alkın, R. C. (2018). *Uluslararası öğrencilerin üniversite ve kent hayatına uyumları*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Kültür Yayınları.

- YÖK (2014). *Yükseköğretimde kalite için*. 11 Ocak 2019 tarihinde <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/yuksekogretimde-e-kalite-icin.pdf> adresinden erişildi.
- YÖK (2017). *Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi 2018-2022*. 16 Ocak 2019 tarihinde https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasilasma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf adresinden erişildi.
- YÖK (2018a). *Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim birimlerine göre sayıları, 2013 – 2014*. 17 Ocak 2018 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.
- YÖK (2018b). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Birimlerine Göre Sayıları, 2017 – 2018*. Erişim tarihi ve adresi: 17 Ocak 2018 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.
- YTB (2017). *T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı İdare Faaliyet Raporu 2017*. 3 Ocak 2019 tarihinde https://www.ytb.gov.tr/uploads/documents/2017_FAAL_YET_RAPORU_Digita1.pdf adresinden erişildi.

